

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám 20 f.	

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
(Budapest, V. Alkotmányutca 6. sz.)

Felelős szerkesztő:

TÖRÖK SÁNDOR m. k. erdőmester,
erdőéri szakiskolai igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmondsor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K. Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K. Nyolczad oldal 5 K.

Többzörös megjelenés esetén engedmény megegyezés szerint.

Előfizetők részére az álláskinálat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala” címén Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászerdői erdőéri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

A csemetekerti és erdősítési munkálatokról.

D. B.: Egy erdőaltiszt naplójából.

Kovács Márton: Füzvesszőtermesztés árterületen.

(tp.): Méhészet.

Witt Sándor: A göbceses fegyverek belövéséről.

Közlemény a kopár, futóhomok s vizmosásos területeken teljesített erdősítések állami segélyezése ügyében.

Hasznos tudnivalók. — A földi eper vagy szamócza tenyésztése. — Miképen védekezhetünk a tehén tőgyének gyuladása ellen.

Kimutatás a gróf Breunner Ágoston örökösei uradalmaihoz tartozó vadászterületeken az 1906. évi február hó 1-jétől 1907. évi január hó végéig elejtett hasznos és káros vadakról.

Állás-kinálat.

Felhívás az előfizetés megújítására.

Pályázati hirdetmény.

Hirdetések.

A tárczában:

Tanos Pál: A »szentatya« vizslája.

A csemetekerti és erdősítési munkálatokról.

IV.

Fentti cím alá foglalt cikksorozat ez időszeri befejezéseként még röviden kiterjeszkedni kívánok a vasúton szállított és a helyszínére megérkezett csemeteknek további elbánásáról.

Nagyon sokszor előfordul az az eset, hogy az állami csemetekertekből az u. n. kopárterületek vagy rendesvágások beerdősítésére elszállított csemetek a kiültetés után kisebb vagy nagyobb mennyiségben kipusztulnak.

A birtokos a pusztulás okát legtöbb esetben a csemetek gyengeségében és különösen a csemetek rossz csomagolásában keresi és véli megtalálni.

Pedig a legtöbb esetben nem az az oka, hanem mint azt saját magam tapasztaltam, a vasúton érkezett csemeteknek a helytelen kezelése idézi elő a bajt.

Ugyanis igen sok birtokos a csemeteket a megérkezés után későn váltja ki a vasútról, vagy

pedig ha ki is váltja, a kellőnél több ideig a csomagban hagyja s a csomagokat pedig olyan helyre helyezi el, a hol a megromlásnak ki van téve.

Elkerülendő tehát a helytelen kezelés által származható minden hátrányt, feltétlenül szükséges, hogy a vasúton szállított csemetek a megérkezés után azonnal kicsomagoltassanak, a százankénti kötegek szétbontassanak, melynek megtörténtével a csemetek vékony rétegben porhanyos földdel bíró helyen bevermelendők.

Ha pedig a megérkezett és kicsomagolt csemeteknek már a csomagolás alkalmával bepépett gyökereinek a pép keményedőnek látszanék, okvetlen a csemetek gyökereit vízbe kell mártani s csak azután bevermelni.

A bevermeléssel a csemetek bizonyos időig épségben eltarthatók.

Kívánatos azonban, hogy a beültetés minél előbb megtörténjen s a csemete sokáig ne álljon beföldelve.

Ha a csemeteket nem részesítjük ilyen elbánásban, akkor erdősítésünk is nem lehet sikeres s az erdősítési és a csemetek beszerzésére kiadott költségek kárba vesznek. De e mellett még azon erkölcsi hátránnyal is találkozunk, hogy a birtokos az erdősítés teljesítéséhez minden kedvél elveszti.

Nem tudom tehát eléggé figyelmébe ajánlani az érdekelt birtokosoknak és alkalmazottaknak a fent valamint az előbbi közleményeimben előadott körülményeket.

Ismeretes dolog, hogy a földmivelési kormányunk s főleg a mostani miniszterünk mily nagy tevékenységet fejt ki s mily nagymérvű áldozatokat hoz a hazánkban levő kopárterületek beerdősítési ügye körül.

E rendkívül fontos közgazdasági missiójának, e mindenkit őszinte hálára kötelező céltudatos cselekedetének csak akkor lesz teljes eredménye, ha mindnyájan közös és erős akarattal az ő nemes intenióját felfogjuk s az ide tartozó összes munkáknak még a legapróbb részleteit is aként fogatatosítjuk, mi az eredményt feltétlenül biztosítsa.

Fontos szerep jut itt főleg állami erdészeti allisztjeinkre, kiknek már is ismert buzgósága és jóakaratu levékenysége az elérni kívánt cél érdekében valóban nagy szükség van.

Egy erdőaltiszt naplójából.

Talán nem végzek felesleges munkát, ha a vezetésemre bizott és házi kezelésbe vett erdőgondnokságnál alkalmazott egy erdőaltiszt 1906. évi naplójának kivonatát e lapok hasábjain közzé teszem.

Az erdőaltiszt egy a fokozatos felújító vágásban kezelt 1521·2 k. holdjának kezelésével és védelmével van megbizva. Az erdő területen a következő fanemek vannak képviselve m. p.:

Bükk és gyertyán	455·9 k. h.
Tölgy	296·7 >
Jegenyefenyő	750·1 >
Erdei- és feketefenyő	18·5 >

Összesen . 1521·2 k. h.

A védkerület az adriai tenger felett 220—720 m. magasságban fekszik. E területen az 1906. évben 2 ritkító, 6 gyéritő és két tisztázó vágás volt. Ugyancsak az 1906. évben 15 erdőrészletben volt mesterséges felújítás és öt, összesen 5527·7 m² kiterjedésű ugynevezett vándor csemete kertben nevelt saját és a gondnokság egyéb kerületei részére csemetéket.

(A kivonat táblázatát lásd a 3-ik oldalon.)

E kivonat adataiból kivehetjük, hogy az erdőaltiszt főerdőőr legtöbb időt, öt csemete kertjének megmivvelésével töltött és azután, daczára annak, hogy kiterjedt kezeléssel bír, mégis legtöbb munkanapot (46 1/4) az erdőgondnokság irodai másolási ügyeivel volt elfoglalva.

Ennek okát a türelmes olvasó abban keresse, hogy nincs elegendő képzett fiatal erdősuhanecz, erdőlegény, a ki rendszeren az ilyen munkát végezni szokta, hogy az erdőgondnokságok nincsenek állandó irodai személyzettel ellátva.

E kivonat adataiból láthatjuk, hogy a főerdőőr 40 3/4 napot a kerület védelménél töltött el, daczára annak, hogy kerülete egy nagy és egy kis, de gyárral bíró község között terül el. És mindennek daczára 1906. évben csak 41 káresete volt, melynek értéke a 26 kor. 29 fillért meg nem haladta. Ezek közül a legnagyobb eset csupán 3 kor. 12 fillért tett ki. Ennek okát az erdőaltiszt lelkiismeretességében és a jó közigazgatásban, a mely az erdőkincstárral karöltve jár el, kell keresnünk.

A kezelő erdőaltiszt 38 3/4 napon át az épület- és műszerfa felvételénél és ellenőrzésnél működött közre.

38 napot saját kerülete írásbeli teendőinek végzésével volt elfoglalva.

35 3/4 napot töltött az erdőmivvelésnél és csemeték kiemelésénél,

27 napot magányosok, kisebb vevők, fa kiszolgáltatásnál,

14 1/2 napot tűzifa termelés átvételnél,

14 1/4 napot jelölésnél,

9 1/2 napot vadászatnál,

15 napot családi ügyeinek rendezésénél stb. volt elfoglalva.

Az itt elősoroltakból azt látjuk, hogy

1. Az erdőaltiszt annyira foglalkoztatva van, hogy csak 15 napot tölthet családi ügyeinek rendezésével, tehát munkaereje a kenyéradó részére teljesen ki van használva, hogy

2. sokoldaluan van igénybe véve, annyira mint más szakmabeli altiszt egyike sem, hogy

3. nagy anyagi felelősséggel járó munkát végez.

Ebből folyólag az a kötelesség háramlik a kenyéradóra, hogy az így igénybe vett erdőaltiszteket kellőleg is honorálja.

Másodszor, hogy megokolt az O. E. E. 1906. évi gyűlésének ama határozata, hogy az erdőaltisztek kiképzésére, felvételére nagyobb súly fektetendő mint eddig.

Harmadszor, hogy ily felelősséggel járó munkát csak egy önérzetes erdőaltishti kar képes végezni, a melynem kocsisok, végzett iparosokból lesz verbuválva, hanem az erdőőri szakiskolákban és az iskolából kikerült és az erdőhatóságoknál felnevelt elemekből lesz kiképezve.

Talán az itt kimutatott adatok meg fogják győzni a kételkedőket, hogy ha a mi nagy miniszterünk szavait megvalósítani akarjuk, t. i. hogy „át kell térnünk az államerdők házi kezelésére“, az erdőgondnokságokat el kell látni állandó irodai személyzettel.

Továbbá, hogy a házi kezelésnél alkalmazott erdőaltiszt sem a védelemre, sem a vadászatra gondot nem fordíthat. Tehát ott hol nagyobb a falopás, nagyobb az orrvadászat, ott a fatolvaj, ott az orrvadász zavartalanul működhetik.

A kezelést, a védelem és vadásztól el kell különíteni.

E kivonat talán útmutatóul szolgálhat az erdőőri szakiskola fáradhatlan vezetőinek is, hogy egy intenzív erdőgazdaságnál alkalmazandó erdőaltiszteket mire kell kiképezni.

E kivonat talán még útmutatóul fog szolgálni azoknak az ifjaknak, akik az erdőőri illetve erdőaltishti pályára készülnek, hadd lássák minő fáradtságos, minő felelősségterhes, minden idejét, izmát, tudását igénybe vevő munkát kell hogy végezzen egy házi kezelésnél alkalmazott erdőaltiszt.

E kivonat végül egy kérelem „Az Erdő“ című szaklaphoz, hogy azokat a kik a mi segítő társaink — az irányadó köröknél, a közvéleménynél, a birtokosoknál szellemileg pártolni igyekezzék, mert ha csak párhuzamot vonunk a vasutak altisztjei és a mieink között, akkor azt látjuk, hogy a mi altisztjeink sorsa amazokét meg sem közelíti, pedig a terhes és felelősségteljes szolgálat mellett a mi derék altisztjeink a nemzetiségi vidékeken a magyar állameszme zászlóvivői, a kiket megvédeni a magyar erdőtszít legszentebb kötelessége!

KIVONAT

(1906. évi szolg. könyvből)

egy kincstári főerdőr (erdőr) által 1906. évben végzett szolgálatáról és e szolgálat teljesítésnél igénybe vett napok számáról.

1521-2 erdő, 43-06 legelő és erdő.

Hónap	Rendelkezésnél		Erdőgondnoksági		Saját hivatalos		i g é n y b e v e t t n a p o k s z á m a												Összesen					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		19	20	21	22	
Január	1/2	5	5 1/2	2	2	5	3 1/2	.	.	2	2 1/2	2 1/2	.	.	1/2	1/2	.	.	.	.	2	.	.	31
Február	1/2	4 1/2	3 1/2	1	.	3 1/2	8	.	.	2	4	4	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	28
Márczius	1/2	3 1/2	4	2	1	2 1/2	5	.	.	1	5 1/2	5 1/2	.	.	2	.	.	.	.	.	1	.	.	31
Április	1	2	2 1/2	.	.	.	1/2	18	.	1/2	1 1/2	1 1/2	.	.	.	.	1/2	1	1/2	1/2	1/2	.	.	30
Május	.	3 3/4	4	1/2	.	1 1/2	3 1/4	6 1/4	.	1	3 3/4	3 3/4	1/2	.	.	.	.	.	.	.	1/2	.	1	31
Junius	.	3 1/2	2 3/4	2 1/2	1 3/4	1/2	3/4	.	.	1/2	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	30
Julius	1/2	7	2 1/2	1/4	1	.	2 3/4	.	.	.	4	4	.	.	.	.	1/2	.	.	.	1 1/2	.	.	31
Augusztus	1/3	3 1/2	2 3/4	.	7	.	3/4	.	.	.	6 3/4	6 3/4	.	.	1/2	.	.	.	.	.	2	.	.	31
Szeptember	1/2	3 3/4	2 3/4	2	1 3/4	1/2	1 1/4	.	.	.	5	5	.	.	1	.	.	.	.	.	1 1/2	.	.	30
Október	.	3	2	.	10 3/4	.	3/4	6 3/4	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	31
November	1	1 3/4	1 1/2	3	2	1	1 3/4	4 3/4	.	.	2 1/2	2 1/2	1 1/2	1 1/2	1	1	.	.	.	.	1 1/2	.	.	30
December	1/2	5	4 1/4	.	1 1/2	1 1/2	1/2	.	.	1/2	5 1/2	5 1/2	.	.	.	.	.	.	.	.	1 1/2	.	.	31
Összesen	5 1/2	46 1/4	38	13 1/4	38 3/4	14 1/2	27	35 3/4	51	1 1/2	8 1/4	7	40 3/4	2	9 1/2	3 1/2	2	1 1/2	1/2	2 1/2	15	1	1	365

Füzzeszőtermesztés árterületen.

Irta: Kovács Márton.

Az utóbbi időben e vidéken arra alkalmas helyen kezdik felkarolni a füzzeszőtermelést. Különösen víz mellett természetük s dolgozzák fel nagyobb mennyiségben a füzzeszőt.

Lehetőleg mindenütt oly helyeket választanak ezen célra, melyek vízenyősek ugyan, de a melyeket nyáron csak nagy ritkán, vagy egyáltalán nem önt el víz. Ilyen helyen a természetök alacsonyítottékát (fejeket) nevelnek.

Vannak azonban oly árterek is, melyeket évente, sokszor kétszer is, átlag 0,5—1,0 m. magasságban víz borít hetek- sőt hónapokig is a tavaszi és nyári időszakban. Ily területeken szintén lehet hasznohozóan tenyészteni füzzeszőt.

Erre vonatkozó némi tapasztalatomat a következőkben bátorkodom előadni:

Mintegy 2 év előtt foglaltam el mostani állásomat itt az Aldunán. Védkerületemben egy circa 30 holdnyi rét terül el, melyen szétszórva egyes 16—30 m² területen reketyebokrok tenyésznek; minden valószínűség szerint régebben kiirtott reketyék gyöksarjai, melyekről mindeddig az itteni lakosok 20—30 krajczárért vágtak néhány kéve, hüvelyk vastag, ágas, görbe vesszőt kévekötésre.

Ezen bokrok közül január 1-ső felében a vénebbeket egész tövig visszavágattam éles baltával, északra néző vágáslappal, vigyázva, hogy a visszamaradt 4—5 cm. csonkok össze ne repedezzenek a vágás alkalmával. Így neveltem új sarjakat, melyeken fogom ezután a fejet nevelni. A fiatalabb bokrok közül pedig néhányat

nagy kertészollóval visszametszettem 30 cm. magasságra, míg a többit 1,20 m. magasságra.

Tavasszal kihajtottak a vesszők, melyek között az 1 m. magasra visszavágott bokrokon nem ritkán 200—250 $\%$ _m, de a legtöbb vessző 120—180 $\%$ _m hosszúra fejlődött, míg a 30 $\%$ _m-re vágottakon csak 0,5—1,0 m. hosszúra nőttek, mert az árvíz — mely április és június hónapokban majdnem 5 héfig 0,5—0,8 m. magas volt — elfojtotta őket. Az árvíz — különösen a júniusi — annyiban ártott a magasabb vesszőknek, hogy a csúcson levő néhány szem kihajlott, így a vesszők minősége vesztett kissé.

Augusztus hó második felében kezdetem vágatni s hámoztatni az 0,5—1,5 m. hosszú vesszőket hámozóval. Ez egy 0,5 m. hosszú, 4—5 $\%$ _m vastag, egy harmadáig nyélből álló, két harmadáig behasított kemény fa, melynek belső, hasított oldalai élesre vannak kifaragva.

Bal kézzel beillesztjük a jobb kezünkkel összeszorítva tartott hámozóba a vessző tövét s így végighuzzuk a hasítékban. Ezen műveletet ismétljük mindaddig, míg csak a kéreg a vesszőről le nem jön. Ily eljárás mellett egy gyakorlott munkás 6—7000 vesszőt képes levágni s lehámozni 10 órai munkaidő alatt.

Az ily módon lehámozott vesszőt árnyékos, száraz, szellős helyen szárítottam.

Nyersen kévébe kötött vessző megpenészedik. Napon szárított pedig fénytelen sárga színű lesz és sokszor végigrepedezik.

1000 vesszőt (lehetőleg egyenlő hosszúakat) kötöttem egy kévébe s szellős-száraz padláson raktározattam.

Az egész 2 holdnyi területről kikerült finomabb

A „szentatya“ vizslája.

Irta: Tanos Pál.

»Emlékezzünk régiekről...«

A napokban közölték a lapok, hogy a szép Dunántúl legszebb vármegyéjében meghalt a megye egyik legtekintélyesebb férfia 80 éves korában.

Ez a közlés idézte elő az én visszaemlékezésemet s az öreg urat, akit akkor ismertem meg, amikor, bizony nem sok hiányzik már az 50 esztendőből, az 1861-iki híres restorációk a mi főbiráknak választották.

Deli ifjú volt ő akkor még és kuruczvérű magyar, aki sem a németet be nem vette semmiféle formájában, sem pedig mint szolgabíró nem értette a tréfát. Csakhamar híres lett arról, hogy legjobban ért a rabváltáshoz s hogy általában minden hivatalos dolgát a legrövidebb úton szokta elintézni. Mert a vadászatra

áldozta ő minden szabad idejét s ezért nem is szenvedhette, ha az erre használható időt és alkalmat holmi lóköltők, csirkefogók esorbitották.

Agarakkal, kopókkal, vizslákkal volt benépesítve a tornáczos kuriája s sógor, koma, osztályos atyafi ezeknek a magjából iparkodott ki ezért, ki azért, ki jószóért, hacsak egyet is megszerezni.

Annak a sok jó kutyának a koronázott fejedelme a »Hektor« vizslája volt, amelyről meséket mondtak az ösmerősök s ő maga híresztelte is mindenfelé, hogy olyan jó vizsla nincs több a széles országban. — Csak hogy beszélni nem tud — szokta róla dicsekedve mondogatni.

De volt is ám a derék Hektornak jó dolga és becsülete! Nappal, ha vadászaton kívül volt az idő, megszokott tanuképp szerepelt a szolgabírói czifra tárgyalásoknál és éjjel a hálószoba pamlagján álmodta végig a letűnt nap eseményeit. Boldog volt a kutya is, a gazdája is abban a pajtáskodó viszonyban, mely közöttük kifejtett. Ámde meg volt írva a sors könyvében, hogy bú és gond, váltsa föl ezt a kölcsönös boldogságot. Az a híres jó vizsla, a derék Hektor egyszer csak szőrén-szálán elveszett. Tüvé tették érte az egész vármegyét; de sok lótás-futás, keresgélés után

tárgyak fonására alkalmas 100.000 vessző, 100 kévében, mely mindössze 500 kg.-ot nyomott. Ezen vesszők termelése került kg.-ként 14 fillérbe s eladatott kg.-ként 30 fillérért helyben átvéve.

Szeptember II. felében kezdetem vágatni a kosárkötésre kevésbé használható, vastag, hosszú, galyas vesszőket tengeriszár stb. kötésre. Ezekből termeltem összesen 320 köteg. (1 láb átmérőjű kötegek, melyekbe 300—350 vessző van.) A termelés kötegenként 50 fillérbe került s eladatott helyben átvéve kötegenként 120 koronáért.

Végre november—december hónapokban vágattam a durvább árú fonására, valamint a nagyon rövid, de kertészek és seprőkötők részére alkalmas vesszőket. Termeltem 190 köteg (1 láb átm.) mely kötegenként 50 fillérbe került és eladatott 1 koronaért.

Ezeket fedett helyen, szellős kupokba felállítva tartottam eladásig, mert különben nagyon hamar rothadásnak indul a nyers vessző.

Elértem tehát azt, hogy minden különös gondozás nélkül circa 2 holdnyi terjedelmű rekettje bokorról körülbelől 700 korona értékű vesszőt termelhettem már az első évben, de reményem, hogy a jövő években több-több vesszőt termelhetek ezen területről, mert minden vessző levágásakor 4—5 szemmel bíró csonkot hagytam vissza s így minden csonkon legalább is 3—4 vessző fog fejlődni, ami 3—4-szeresét jelenti az eddig elért eredménynek.

Jövőre több helyen dugványozás, illetve bujtatás útján fűzbokrokat fogok nevelni, melyeken a fejeket 120—150 m. magasságban óhajtóm meghagyni, mely mellett a legmagasabb s legtartósabb vizállás sem hátráltathatja a vesszők fejlődését.

végre is csak be kellett vallania az elkeseredett szolgabíró úrnak is, hogy azt bizony — ellopták. Őtöle ellopták!

— Szégyen, gyalázat! Ellopták a kutyámat, az én kutyámat! — szokta volt mondogatni folytonosan.

Hetek, hónapok pörögtek le az idő homokóráján, s az a sok mozgósított mihaszna pandur csak nem tudott ráakadni még a nyomára sem. A Hektor nem került elő többé.

Nagy volt e miatt annak a szenvedélyes vadásznak az ő méltó fájdalma; de ennél még nagyobb volt a hirneves járási rendőrfőnök szégyenérzete a fölött, hogy hiába kutat, hasztalan vallat: éppen az ő saját kedves kutyáját nem bírja előkeríteni!...

*

A harmadik, már »fölvideki«, vármegyében amilyen derék jó pap, olyan világfi volt a g...i plébános, az örökké vígkedélyű »szentatya«, kit az ő nem éppen szent élete révén ezen a néven ismert mindenki az egész megyében és ezen is túl. Vitéz honvéd is volt és aztán cserepárnak is besorozták s utóbb mégis csak plébános és végül kanonok is lett belőle. Nagyon természetes, hogy az ilyen embert Diana, ez a pajzán istennő se hagyhatta érintetlenül s az ő szívébe is bele-

Azért nevelek különálló bokrokat, miután úgy a kihasználás, mint elszállítás könnyen eszközölhető, valamint a közökben nőlt fű szintén értékesíthető.

Ezen művelet eredményéről annak idején (Tekintetes Szerkesztőség kegyes engedelmevel) fogom közölni észrevételeimet.

Méhészet.

(tp.) Irgalmatlan telünk volt; szokatlanul hosszan tartó és olyan állandó nagy hideggel járó, amelyet meg kellett szenvedniök embereknek, állatnak egyaránt. Síralmas hatása volt ennek a vadjainkra, amelyek bizony még ott is pusztultak, eddig alig tapasztalt számban elhullottak, ahol az ember téli gondozásban részesítette őket. Hát még mily tömegben estek a kemény hidegnek, a nagy hónap, a nyomoruságnak, az éhségnek áldozatául ott, ahol senki se gondoskodott róluk, a nagy nyomoruságukat senki nem is enyhítette!

Elszomorító hatása volt annak a most mult télnek a méhekre is. Ott is, ahol a gondos méhész az őszi beteleléskor „elégészes“, de nem fölösleges mézkészletet hagyott, vagy adott a méheinek téli eleségül; ahol elég népesen is kerültek a méhtörzsek a tél viszontagságai elé; ahol melegtartó burkolatok, takarók védték a kaptárakat a gyilkos hideg ellen és ahol a téli nyugalmukat semmi zaj és nyugtalanítás nem háborgatta. Itt is a maguk kárán tanulták meg a gondos méhészek is, hogy a méheik betelelésénél számolniok kell minden őszkor az olyan télre, noha ez tényleg csak ritkán fordul el hozzánk, amilyen a mostani volt. Mert károkat, itt-ott nagy károkat szenvedtek az ilyenek is, amelyeket pedig, az ilyen télre való elővigyázat mellett, elkerül-

oltotta azt az örök lángot, a vadászat nemes szenvedélyét. Persze, hogy neki is volt »legjobb« vizslája. És ez a vizsla, a bölcs »Nero« szintén elveszett abban az időtájban. Hasztalan keresték, köröztették ezt is, nem lett meg; senki se látta, úgy eltűnt.

Szegény szentatya, szinte betegé lett bele. Panaszkodott fűnek-fának, hogy az ő élete mennyire meg van keserítve; itt a fogolyvadászat ideje, s ő nem tud vadászni, mert nincs kutyája. Mit csináljon ő már most? Hogyan legyen meg vizsla nélkül?

Bizony mindenki őszintén sajnálta a kedves jó papot az ő nagy bajában.

— No ne busulj szentatya! Küldök én neked holnap egy vizsla kutyát. Nem tudom ugyan, hogy ér-e majd valamit, mert az bizony csak olyan jött-ment eb. Egy hete, hogy egyszer csak beállított hozzánk lucskosan, lomposan, egészen agyonéhezve s azóta csak megvan nálunk. Ha tudod használni, legyen a tied — biztatta a nála megfordult egyik jó szomszéd.

— Köszönöm barátom, szívesen fogadom, csak vizsla legyen; valamire talán majd csak megyek vele.

Másnap csakugyan megérkezett a papházhoz a nehezen várt kutya. A kísérő levelében még az is meg volt írva, hogy őnáluk Lion volt a neve.

hettek, az áldozatul esett kedves törzseiket megmenthették volna.

Hát még hogy pusztultak az olyan méhesek, a melyeknek a gazdái — pedig nagyon sokan vannak ilyenek! — a méheiket is csak a jó Istenre bízták, aki pedig tudvalevőleg csak úgy segít rajtunk, ha ebben mi magunk is — segítségére vagyunk; akik sem azzal nem törődtek az ősszel, hogy a méheik milyen állapotban kerülnek a télbe, hogy van-e nekik életre való, szaporítani képes a nyjuk, hogy van-e a kaptár téli melegjének termeléséhez szükséges elegendő népek, hogy van-e annyi eleségszletük (10—12 kg.), amennyi kell ahhoz, hogy ki is telhessenek vele és bőségesen teljék belőle a már januárban meginduló tavaszi fiasításuk étetésére, ellátására mindaddig, amíg csak ezt a tömegesen nyíló virágokból újra beszerezhetik; sem pedig arra nem gondoltak, hogy a méhek, ennek az igazi napbogárnak egyik legfőbb életeleme a meleg, aminek a téli megszerzéséhez, megtarthatásához nekünk kell őket hozzásegítenünk, ha már az ő természetadta ősi lakásuk — az erdő odvas fája — helyett a mi mesterséges köpüinkbe, kasainkba, kaptárainkba telepítettük őket; vagyis: akik elmulasztották a méheiknek melegtartó burkolatokkal való megvédelmezését a tél gyilkos hidege ellen.

Ezek most bánkódva, fájó szívvel tapasztalhatták, hogy a gondatlanul elhanyagolt méhtörzseikből itt-ott egy-két hirmondó érte meg életben az emberek szent föltámadási ünnepét. S bizony megtanulhatták — s jó lesz ezt a tanulságot minden méhes ajtajára fölírni — hogy, ha szent igazságként áll is az, hogy, ha minden embernek való, mindenkinek hasznos, üdvös, gyönyörűsége a méhészkedés, mégis szemben áll ezzel az a

De milyen kutya volt ez! A szentatya csaknem a bőréből ugrott ki nagy örömeiben, amikor meglátta.

— Holnap reggel a mise után azonnal megpróbálom és ha csakugyan olyan jó is, mint a milyen szép és tiszta faj, akkor... akkor... a »Hattyu« tehenünket küldöm el érte annak a Miskának.

— Jaj, csak azt ne főtisztelendő úr; akármelyiket inkább, csak a Hattyut ne — rimázkodott a »papkisasszony«.

— Ne akadékoskodják Julcsa! A Hattyut küldöm el, ha jó lesz ez a kutya.

És az a Lion nagyon jónak bizonyult kint a mezőn. Olyan természeti sajátosságokat és olyan kitünő iskolára valló tudományt fejtett ki már ezen az első próbán, hogy a szentatya már a legelső órában föléje helyezte az ő elveszett kedves Nerojának.

Az a Hattyu tehén pedig a gazdasszony nagy jajgatása mellett csakugyan átköltözött másnap oda, ahonnan a Lion kutya az előtte való napon idekerült.

*

Már a második vadászati évadot szolgálta a szentatya Lionja s megérdemelt híre elterjedt mindenfelé, még a megye határain is túl, amikor egyszer annak a másik vármegyének a pandurjai, a kellő salvus conductus

másik igazság, hogy az olyanok, akik méheiktől a szükséges figyelmet is sajnálják, a kellő gondoskodást megtagadják s csak ezek nélkül akarnák, a kész, a mentül nagyobb hasznot megkaparintani, azok ne is kezdjenek a méhészkedésbe, mert ezek haszonnal nem, csak kárral méhészkedhetnének s az ő balsikereikkel még másokat, arra valókat is, elriasztanának a hasznos méhészkedéstől.

A méhesben fölmerült bajt nagyobbá tette ezuttal az, hogy a végre letűnt egész márcziusban se volt egyetlen olyan melegebb napunk, amikor a méhek fészket is megvizsgálhattuk s a kasok belső állapotáról meggyőződést szerezhettünk volna, holott az ellenkező esetben több nagyobb bajt el lehetett volna az idejében való segítséggel hárítanunk. A beköszöntött április, a húsvéti ünnep végül mégis csak meghozta a legelső meleg napokat, a valóságos tavaszt. S a méhek siettek is ki a szabadba, az oly sokáig nélkülözött napfénybe. De most már nekünk is sietnünk kell, hogy a méheink állapotáról alapos meggyőződést szerezzünk. Minden egyes törzset jól meg kell most vizsgálnunk és a vizsgálat eredményét ha könnybe nem is, de legalább egy a kasra alkalmazott jegyzetlapon följegyeznünk.

A legelső tudnivaló, hogy van-e a törzsnek jó anyja? Ezt könnyen megítélhetjük. Ha a fészek lépein ilyenkor már egy-egy tenyérnyi munkásméh-fiasítást látunk, mely zárt sorokban áll s nem mutat közbeeső hézagokat, üres sejteket, akkor bizván rámondhatjuk az anya kifogástalanságát s e részben semmi teendőnk sem akad. Ha azonban ilyen hézagos fiasítást találunk, akkor az anya hibás és ha előbb nem lehetne — mert nem rendelkezünk fölösleges anyákkal — az a jövő hónap elején vagy állandóan kedvező időjárás mellett még ennek a hónapnak a végén elpusztítandó, hogy a

birtokában, egy szép reggelen csak beköszöntöttek a g...i parókia nyitott kapuján.

— Engedelemmel legyen mondva főtisztelendő uram — dikeziózott illő borizú hangon a pandurkáplár — mink a tekintetes főbíró urnak Hektor kutyáját keressük, aki itt találtatódik a főtisztelendő úr házában.

— Mondja meg a tekintetes főbíró urnak, hogy az én házamnál olyan nevű kutya nem találtatódik.

— Már, kérem átossággal, ne tesszen rossz néven venni, de meg is találtuk már itt a Hektor kutyánkat; ott van ni, — mutat az ugatva közeledő Lionra. — Hektor ne, ne! Gyere ide Hektor! Csak hogy megvagy Hektor!

Az a kutya pedig valósággal örült örömet mutatott az ő igaz nevének a hallatára s régi ösmerőseinek láttára; egyszer az egyik pandurra ugrott, másszor a másikra s nyalogatta a kezüket.

— No lássa főtisztelendő úr, hogy ez a mi Hektorunk s ha nekünk nem adja ide, majd eljön érte a tekintetes főbíró úr maga; mert ezért a kutyáért még a világ végére is elmenne.

— Hát bizony nem adom az én kutyámat senkinek. Az egészben csak az van, hogy ez is örül és barátságos, mint minden jóra való vadászkutya, ha —

törzs új anya nevelésére kényszerítették. Sürögőbb az ilyen segítség akkor, ha a hibás anya ilyenkor részlegesen, vagy általánosan heréket költ. Az ilyennek vagy azonnal kell más anyát adni, vagy pedig ha ezt nem tehetnénk, ezt a törzset a kimerült anyjától megfosztva egy másik jó anyával bíró törzsszel egyesíteni. Mert az ilyen törzs éppen úgy veszendő, mint az olyan, amely teljesen anyátlanul került ki a télből. A teljes anyátlanságnak sok biztos jele van, amikről ez az állapot könnyen fölismerhető. Mégis, ha ezt egyébként föl nem ismertük volna, biztosra vehetjük az anyátlanságot, ha a tavaszi átvizsgálásnál semmi fiasítást se találunk. Ezen az állapoton ha lehetne is anya adásával segítenünk, mégis helyesebb, ha az anyátlan népet egy másik jó törzsszel egyesítjük. Mert jó, hasznosító törzs amúgy se lenne belőle, míg így legalább a népet mentjük meg és teszünk a vele erősített kast hasznosabbá.

A másik fő tudnivaló, hogy van-e a törzseknek elegendő mézkészletük? S ennek a megítélésénél azt kell szem előtt tartanunk, hogy ilyenkor, akkor, amikor a fiasítás javában megindult és nap-nap után terjeszkedik, a méhek ennek a fiasításnak az ellátására egy hónap alatt több mézet fogyasztanak, mint legtöbbször az egész télen át. Ha ezt a készletet nem találjuk elégségesnek, akkor ne várjunk, amíg az elfogy, hanem kezdjük meg a fölsegítésüket azonnal és úgy, hogy minden éjjelre adjunk az ilyen törzsnek egy-egy adagban 2—300 gramm hígított mézet; vagy keretes kaptáraknál adjunk, ha van ilyen készletünk, az üres keretek helyébe megfelelő mennyiségű mézes keretet. Ahol pedig nemcsak hiányt, hanem szükséges inséget is látunk méz dolgában, ott még nagyobb adagokban nyujtsuk nekik azt, nehogy a telet átszenvedve egy

puskát lát. Tisztelem a teins főbíró urat, hogy szívesen látom akármikor, ha meg akar győződni, hogy ez a kutya nem az ő kutyája. A pandurok a kijárt jó früstök mellett megelégedtek ennyivel is, mert biztosak voltak abban, hogy most az egyszer csakugyan meg lett a Hektor, aki addig is, míg a főbíró úr maga jön majd érte, jó és biztos helyen van a g . . . i parókián.

*

Az előtte lejátszódott jelekből kétségtelennek ítélte a szentatya maga is, hogy a panduroknak igazuk volt s az ujjain is kiszámíthatta, hogy most már majd rövid idő múlva a teins főbíró úrhoz is lesz szerencséje. Módot kellett tehát keresnie, hogy ezt a kutyát lehetőleg mégis megtarthassa. És ő nem hiába volt magyar honvéd is, meg osztrák cserepár is: az ő nagy leleményessége csakhamar talált is ilyen módot, mely a következő terv következetes kiviteleből állott:

Ez a kutya mától fogva nem fogja megkapni az ő rendes kosztját; csakis kenyeret kap, minden órában egy kis darabkát, s mindig csak akkor, ha az ő becsületes Lion nevére hallgatva jön elő. Emellett pedig szorgalmasan gyakoroltatik az, hogy hol ő maga, hol az egyik-másik cseléd a Hektor névvel hívja ezt a kutyát s valahányszor erre a névre jön, annyiszor az illető által irgalmatlanul megveretik.

verőfényes tavaszi szép napon haljanak éhen — a Paradicsom küszöbén, melynek a fésző virágbimbói már integetnek feléjük, de a kelyheik nyitása már nem láthatja őket vendégül! . . .

Miként ősszel, amikor a méhek már nem találnak, úgy tavasszal még inkább, amikor még nem találnak semmi gyűjteni valót, amire pedig most van a legnagyobb szükségük, nagyon vigyázzon a méhészt, hogy amikor a kaptárakat vizsgálja, szétszedi, a mézes kereteket is kirakja s különösen az etetésnél, amikor híg mézet osztogat, el ne csöpögesse, el ne szórja, mézes lépdarabokat el ne hagyjon senki. Mert ezzel nyalakodásra szoktatja, rablásra készíti a méheket. S amilyen könnyű a rablást kellő elővigyázat mellett, s ha anyátlan törzseket, amelyek a rablók legelső áldozatai, nem törünk a méhesünkben, megelőzni, oly nagyon nehéz a már kitört rablást megakadályozni. Sok méhészt pusztult már el rövid napok alatt az elhatalmasodott rablóméhek révén, amelyek rablásra ingerlik először a legközelebbi szomszédokat és így tovább, utóbb néha az egész méhállományt is.

De a mézzel való elővigyázatos bánás mellett az is szükséges ebből a szempontból, hogy így kora tavaszkor a méhkasok kijáróit szűken tartsuk, s ha, amit csaknem mindig észlelhetünk ebben az időben, azt látjuk, hogy egyes gyöngébb népességű kaptáraknál egyes tolakodó idegeneket üldöznek a házuk táját őrző méhek, akkor siessünk ezeknek segítségére magunk is azzal, hogy a kasaik kijáróit még kisebbre szabjuk, ha kell annyira is, hogy ezen egyszerre csak egyetlen méh férhessen keresztül.

Azt a mesét azonban ne higgye ám senki, hogy vannak különös rabló méhek, amelyek tisztességes gyűjtés

S alig tartott ez a furcsa iskola néhány napig, már nagyon jól tudta ez az okos állat, hogy az ő igazi neve itt nem ám Hektor, hanem Lion, amely utóbbihoz mindig kap egy kis kenyeret is; s utóbb már ha valaki előtte a Hektor nevet csak kiejtette is, iparkodott el onnan, amerre rést talált.

Egy hét múlva már megelégedetten mondogatta magának a szentatya: No jöhet már a teins főbíró úr kutyáért.

És éppen egy hét multával történt, hogy tekintetes nemes V. vármegye p . . i járásának főbírája behajtatott az ő híres négyes fogatán a g . . . i plébánia udvarára.

— Adjon Isten! — Fogadj Isten! — Bocsánat . . . Kérem, de kérem, nagyon örülök a szerencsének. Hej, Jancsi! Gyuri! Helyet a lovaknak! Segítetek kifogni. Hozta Isten tekintetes úr! Tessék besétálni!

— De főtisztelendő úr, még be se megyek, már kitálatom, hogy én az én Hektor kutyámért jöttem ám . . .

— Tudom, tudom spektabilis. Hisszen megmondták ezt nekem azok az ostoba pandurjai. De nagyon sajnálom, hogy nem szolgálhatok velem, mert ez a kutya nincs nálam. Nekem csak egy kutyám van, ez pedig ott van ni, az ólak előtt.

— Hiszen úgy látom, hogy éppen ez az én kutyám. Hektor! Hektor!

helyett csak rablásból élnek. Gyűjt biz az tisztességesen valamennyi, ha van mit gyűjteniök; s ilyenkor nincs is méh, amely rablásra gondolna. De éppen az erős gyűjtő ösztönük készletli az összes méheket arra, hogy, amikor üres a természet nagy asztala, amikor erről nincs mit hordaniok, akkor, ha erre alkalmuk és lehetőség kínálkozik, lopja, rabolja minden méh az összes édességeket s különösen az ő valódi táplálékukat, az ő kizárólagos terményüket, a mézet, ott ahol találja.

A göbecses fegyverek belövéséről.

Irta: Witt Sándor.

Az erdészeti, valamint a vadőri személyzet legnagyobb része, ha új fegyver birtokába jut, nem azon kezd, hogy fegyverét előbb kipróbálja, hanem azt rögtön használatba veszi. Ennek azután az a következménye, hogy a hiányos lökésszögű fegyver különösen a kezdő puskásnak legtöbb esetben a kedvét elveszi vagy pedig az illető kezdő puskás beéri, a látszólagos erkölcsi sikerrel s örömmel konstatálja, hogy »kapott» — sőt még nagyobb mámorban uszik, ha a nyúl bukfen-czet vet — de azután összeszedi magát s párját tanuk mellőzésével adja ki, a finom szimatú róka koma legnagyobb öröme. Az ilyen esetek ismétlődése után végre rájön az illető arra, hogy a puska rossz s szidja a gyárost, a puskaművest, stb. Pedig dehogy a puska rossz! A legtöbb esetben bizony nem.

Minden fegyver egy-egy külön individuum s minden vadásznak saját fegyverével, mint ilyennel kell legelő-ször megismerkedni. Ez áll különösen a hivatásos vadászokra.

Sok esetben csak félig jól készült fegyverrel is

— A kutya fülelt a rég hallott hangra, de azt a meggyűlölt nevet hallva, elódalgott a szérű felé.

— Ejnye besta kutyája! Engedelmet, utána megyek.

— Kérem, csak tessék, majd inkább magam is hívom. Hektor! Hektor!

— Hektor! Hektor kutyám, gyere ide!

Az a szegény kutya pedig, mikor annyit hallotta most ezt a gyűlöletes nevet, nem vette tréfára a dolgot, hanem beszaladt a szérűre, ahol a kazlak tömkelegében egészen eltűnt a szokott búvóhelyén s ahonnan aztán nem is tudták többi kicsalni semmivel.

— Bocsánatot kérek — mondja a főbíró. — Amint megláttam ezt a gyámoltalan, gyáva kutyát, meg mertem volna esküdni, hogy ez az én elveszett Hektorom; de most már látom, hogy csalódtam, mert az én kutyám énelőlem ugyan el nem szaladna soha.

— Bolond egy kutya ez nagyon; nem is ér házör-zésre semmit, mert az a nagy hibája van, hogy fél az ide-genektől. De tessék elhinni, hogy vadászaton nincs párja.

— Hej, majd lenne neki párja az én szegény Hektorom, ha még valamikor megkerülne!

Mikor aztán a »papkisasszony« jó ebédjét elköl-lötték, a főbíró és a szentatya a legjobb barátságban váltak el egymástól s csak afölött sajnálkoztak, hogy

elfogadható eredményt érhetünk el, vagy éppen — ha a szerencse kedvez — jót is. Ez azonban nem kár-pótlás a nagyobbbrészt rossz lövések ellenében.

Itt csak egy dolog használ: fegyverünk lökésszögét, helyes belövés segélyével, megállapítani.

Az alább leirt módszer követése mellett nem akad senki, aki fegyveréről azt állítja majd, hogy 120 lépés-ről meglövi illetve agyonlövi a nyulat.

A ilyen — a legbensőbb meggyőződés hangján elmondott — kijelentések az illetőt a távbecslés terén alaposan kompromittálják, mivel, ha őt a nyul nagy-ságának megfelelő s 120 lépésre felállított tárcsa elé állítanók s arra saját fegyverével lövést tétetnének, hamar ráczáfólnánk az úgynevezett »record«-ra.

De térjünk át tulajdonképeni tárgyunkhoz.

A fegyver belövése alkalmával bizonyos rendszert kell követnünk.

Elsősorban megválasztandó a használandó hüvely, azután a dugasz és végre a por. Ezen eljárásnál fölös-leges e fölött, avagy más fölött töprengeni, mivel a kísérletek megmutatják, hol a hiba.

A töltényhüvely megválasztásánál főszerepe van a gyutacsrendszernek. Ebből ma kétféle készül. Az egyik kisebb, a másik a nagy gyutacsú. Az előbbinél a gyutacs külső kerülete közelebb, az utóbbinál távolabb esik a központtól.

Annak, aki gyorsan elég port használ és e mellett a fegyver okozta rugással nem törődik, a nagygyutacsú töltényhüvely jobban megfelel.

Ezen hüvelynek előnye, hogy jól fődözi a gyútű-kijáratot s így a vezetékét kiméli s a löpor oszlopot gyorsabban és erősebben gyújtja meg.

A jó töltényhüvely papiranyaga vékony. Így a

az a bolondos Lion kutya csak nem mutatta magát. Azt persze nem tudhatta a főbíró úr, hogy az egész idő alatt a Gyuri béres hátul a szembázban viselte neki gondját, nehogy véletlenül még szem elé kerül-hessen.

— Különös, különös, hogy az a kutya úgy megijedt tőlem. Pedig a gyerekek, meg a kutyák szeretni szoktak engem — vélekedett a főbíró úr, mikor újra kocsira ült.

*

Na hiszen, volt otthon mit hallaniok a panduroknak.

— Szamarak! Hogy nézhettétek ti annak a papnak a gyámoltalan kutyáját az én Hektor kutyámnak?

— De kérem, tekintetes uram, hiszen az...

— Hallgass számár! Nemcsak egy tarka kutya van a világon. Aztán már ki látott valaha olyan kutyát, amelyik elszalad, ha a régi gazdája hívja? Olyan nincs; az én Hektorom meg éppen nem olyan. A pokol-ban is megismerne engem.

*

A szentatya pedig utóbb szorgalmasan olvassatta az ő jól megérdemelt gazdag stallumában a breviariumot. És naponkint kérte a végtelen kegyelmű Istent, hogy ezt az ő legnagyobb bűnét bocsássa meg neki még ezen a világon. Bizonyosan meg is bocsátotta.

dugasz periferiája a lehető legnagyobb lehet, mely körülmény a lövés áthatóságára van kedvező befolyással.

Gyakran olvasható a gázáthatlan hüvelyek kitünő használhatóságáról; e hüvelyek haszna azonban nem nagy, mert, tegyük fel, hogy ha a gázok a hüvelyből ki is tódulnak, azok a lövés élességét nem befolyásolhatják, mivel azok csupán a töltényhüvely és töltényüreg fala közé jutottak s így a lökerőre nézve nem veszhetnek teljesen el, feltéve természetesen, hogy a hüvely rézsapkája visszafelé jól zár, mi új fegyvernél okvetlenül megkívánható.

Most reá kellene térnem a dugaszok megválasztására. Ezt azonban fölöslegesnek tartom, mivel e lap első számában bárki is kellő útbaigazítást talál, ha a »Serétes töltények készítéséről« című cikket átolvassa. Annyit azonban hozzáteszek, hogy nagyon előnyös, ha a löporra alkalmazott dugasz fagygyúval van itatva, mivel ez a csövet tényleg szorosan kitölti és emellett a csöveket konzerválja is.

Nagyon fontos kérdés a puskapor megválasztása.

Tudva azt, hogy — különösen az olcsóbb fegyvereknél — a szerkezet a füstnélküli lőpor használatára nem alkalmas, itt csakis a fekete lőpor használatának módozataira terjeszkedem ki. Ennél mindenekelőtt a por neme határozandó meg.

Ha átható lövést akarunk elérni s a fegyverlökéssel nem törődünk, I. számút, ha a lökés iránt érzékenyek vagyunk, úgy II. esetleg III. számú lőport használjunk.

Az adagolásnál tisztában kell lennünk azzal, hogy lőport annyit szabad vennünk, amennyi képes elégni még a fegyver csövében az alatt az idő alatt, mely alatt a fegyver csövét elhagyja. Ez azonban csak megfigyelés mellett érhető el, amint azt később látni fogjuk. Egyelőre tehát annyit veszünk, amennyiről feltehetjük, hogy csakugyan el fog égni.

Az így elkészült tölténynél feljegyezzük a felhasznált pormennyiség súlyát, úgyszintén a serét súlyát és számát is. Ezután készítünk még néhányat olyanformán, hogy minden következő tölténynél a löporadagot egy negyed grammal csökkentjük és a sorrendet megjelöljük rajtuk.

Este a szürkület beálltakor egy társat veszünk magunk mellé, kivel az első töltényt vízszintes célzással kilövetjük; mi pedig oldalt állva arra figyelünk, hogy nem látunk-e a cső végénél földre potyogó sziporkákat? Ha nem, úgy készítünk még erősebb poradagolással egy, esetleg két töltényt és ekkor bizonyosan megfogjuk látni a fent említett sziporkákat. A potyogó sziporkák nem egyebek mint a csőben el nem égett (tehát fölös) puskaporszemcsék, melyek a csövön kívül égnek el. Annak a tölténynek lesz tehát a puskaporadagja megfelelő, mely adagolásnál sziporkákat nem láttunk.

Ez a mérték felel meg tehát fegyveremnek a legjobb és ez egyszersmind a maximális adag is. Ha fegyverem egyik csöve »Chokbore« úgy a maximális adag erre külön határozandó meg.

Ezután áttérek a serétmennyiség meghatározására.

Ez azonban szoros összefüggésben van a lövedék átható erejével és a szóródással.

Igy tehát tulajdonképen első sorban a lövedék átható erejét és a szóródást kell megbírálni.

Ennek két módja van. Az egyik, a midőn fegyveremnek erejét egy ismert fegyverével hasonlítom össze, a másik pedig, a midőn azt önálló bírálattal állapítom meg. Egyszerűbb lévén az előbbeni mód, azt fogom ismertetni.

(Vége következik.)

Közlemény

a kopár, futóhomok s vizmosásos területeken teljesített erdősítések állami segélyezése ügyében.

A m. kir. földművelésügyi minister azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből befásítandó kopár, futóhomok és vizmosásos területeken az 1906. év folyamán önként, illetőleg az erdősítéseknek az 1879. évi XXXI. t.-c. 165-ik szakasza alapján való elrendelése előtt, erdősítéseket sikerrel foganatosítottak, mint a megelőző években, ebben az évben is, állami pénzsegélyben részesítette.

A teljesített erdősítések közgazdasági értékéhez és fontosságához képest 418 birtokos között 1500-93 k. hold kiterjedésű kopár terület beerdősítése után utólagosan 29.531 K. 20 f. pénzsegélyt osztatott ki.

Ezen a segélyösszegezen felül azonban már az 1906. évben 283 olyan birtokos között, kik 1274-61 k. h. kopár területet beerdősítettek s a pénzsegélynek azonnal való kifizetésére valóban rá voltak szorulva, az erdősítések teljesítésének beigazolása után 26.256 K. segélyt fizettetett ki és ugyanabban az évben még 33.574 K. 40 f. államsegélyt utalványozott ki 150, állami kezelés alatt álló, veszélyesebb jellegű, mintegy 1012-71 k. hold kiterjedésű kopár terület birtokosa részére, az illető területeket kezelő állami erdőliszt kezéhez olyan célból, hogy ezeknek az összegeknek felhasználásával az illető területek sürgősen s biztosabb sikerrel államköltségen beerdősíttessenek.

Ezek szerint tehát az elmúlt 1906-ik évben összesen 851 birtokos részére, mintegy 3788-25 k. h. kiterjedésű kopár, vizmosásos s futóhomok területen létesített, közgazdasági szempontból szükségesnek elismert erdősítések után 89.361-60 K. állami pénzsegély engedélyeztetett.

Budapest, 1907. évi márczius hó.

Hasznos tudnivalók.

A földi eper vagy szamócza tenyésztése.

(J.) Ha még olyan kicsi is valamely kert, mindig található egy sarok, hol néhány eper palántát ültethetünk. A fáradság, mely az ápolásával jár, oly csekély, s a jó eredmény oly biztos, hogy bárki is szívesen foglalkozhatik a tenyésztésével.

Több évi tapasztalat után írom a következőket.

Ha azt akarjuk, hogy hamar termő eper bokrokhoz jussunk, igyekezzünk a neki szánt helyet még szeptemberben legkésőbb azonban október elején, jó mélyen felásni, s ha sovány a föld, előzetesen portrágyával jól beszórni. Az így előkészített helyen a palántákat ágyásokban vagy szegélyképen az utak mellé egymástól 25—35 % távolságban még ősszel kell elültetni.

Az elültetett palánták már tavasszal termést hoznak, sőt a szemek szebbek és 6—8 nappal hamarabb érnek mint az 1—2 éves bokrok.

Tavasszal, a mint az eper kezdi hajtani első leveleit, rögtön megkapáljuk és ezt még kétszer megismételjük, mikor éppen szükségét látjuk ennek. Az úgynevezett kacsokat vagy indákat pedig folyton szedni kell. Ha szaporításra akarunk hagyni belőle, ezt csak a termés leszüretelése után tegyünk, mert ellenkező esetben a bokor meggyengül a kétoldalú táplálékosztás közben. Ha a virágzás befejeződött s az eperszemek már kezdenek fejlődni, minden bokor mellé egy 30—40 % hosszú pálczikát szúrunk és az egész bokrot hozzá kötjük, ezzel azt érzük el, hogy a gyümölcs nem lesz sáros és egyenletesebben érik s e mellett a rovarok károsítása ellen is megvédhetjük.

Miképen védekezhetünk a tehén tőgyének a gyuladása ellen?

(E.) A tehén tőgyének a gyuladása legtöbb esetben attól keletkezik, hogy a tehén hosszabb ideig fekszik nedves aljon. A tőgy érzékeny bőrénél fogva már az is veszélyes, ha egyáltalában nedves lesz, mert akkor, ha hideg levegő vagy léghuzam éri, igen könnyen gyuladásba jön a tőgy, annál könnyebben megkapja azonban e betegséget, ha a vizes aljon fekszik a tehén. Ha pontosabban figyeljük, észre fogjuk venni, hogy mindig a hátulso része a tőgynek betegszik meg először, mert az érintkezik leginkább a nedves aljjal. A nedves és tisztátalan fekvőhelyen képződő bacillusok behatolnak a csicsek csatornáiba s ott gyuladást okoznak. Eszerint legjobban védekezhetünk a tőgy gyuladása ellen, ha mindig száraz aljat szórunk a marha alá és vigyázunk arra, hogy mindig száraz fekvőhelye legyen.

Kimutatás

a gróf Breunner Ágoston örökösei uradalmihoz tartozó vadászterületeken az 1906. évi február hó 1-jétől 1907. évi január hó végeig elejtett hasznos és káros vadakról.

Hasznos vadak:

Őz	82 darab
Nyúl	3999 „
Fácán	1001 „
Fogoly	3258 „
Erdei szalonka	4 „
Vadkacsa	41 „
Fürj	359 „
Vadgalamb	40 „

Kártékony vadak:

Vidra	1 darab
Vadmacska	1 „
Róka	1 „
Görény	46 „
Menyét	192 „
Sas	2 „
Kányák és solymok	246 „
Varju	916 „
Szarka	412 „
Kóbor eb	130 „
Kóbor macska	110 „
Különfélék	18 „

Hasznos és káros vad összesen 10897 drb.

Erdőhivatal Zseliz, 1907. február 1-jén.

Heydrich Károly
urad. főerdész.

Allás-kinálat.

Vadőr kerestetik. Javadalmazás: 480 Korona évi készpénzfizetés, lakás kerttel, 24 m³ tüzelőfa, 1 kat. hold szántóföld használata, 1 tehén és 1 növendék tartás engedélye, szabályszerű lődij a hasznos és kártékony vadak után. Ajánlkozások, bizonyítványmásolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, a Gróf Draskovich-féle uradalom erdőhivatalához Baranya-Sellye küldendők.

Felhívás az előfizetés megújítására.

Felkérjük „Az Erdő“ azon tisztelt előfizetőit, kiknek előfizetése márczius végével lejárt, sziveskedjenek előfizetésüket, hivatkozással a címzalagon is feltüntetett előfizetési napló folyó számára, mielőbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Hirdetés.

Egy 28 éves katonaviselt, vizsgázott, nős erdőőr, ki 11 éven át az erdőgazdaság és hozzá tartozó ágazatokban úgy elméletileg mint gyakorlatilag szerzett képzettséggel bír. Ez idő szerint egy magán-uradalomban mint egy 1500 k. holdnyi erdő-birtokot önállóan kezel. Nyelvismertekre nézve a magyar, német és a toi nyelvet, valamint a magyar írást tökéletesen bírja. Egy nyugdíjképes állást keres, természetbeni lakás, elegendő tüzifával házhoz szállítva, legalább 2 drb. tehén és több sertés tartás, illetményföld konyha kerttel, készpénzfizetés, mely a szerény de tisztességes megélhetést biztosítja. Szives megkereséseket kérek „Állást keres“ címen „Az Erdő“ szerkesztőségéhez Temesvár 3, Vadászterd. E. 24.

Pályázati hirdetmény.

Egy, az erdőri szakiskolát jeles sikerrel végzett, megbízható, szép írással bíró, a külső erdőüzemi és a belső irodai teendőknél, nemkülömben a vadászatoknál használható és katonai kötelezettségének már eleget tett fiatal egyén mint erdőhivatali erdőőr nyerhet alkalmazást alulírott vasmű-társaságnál.

A nyugdíj-jogosultsággal bíró erdőőr javadalmazása: 600 korona kezdő fizetés, természetbeni lakás, tüzelőfa házhoz állítva, föld- és rét-illetmény, nemkülömben egyenruha. Ezenkívül 3 darab tehénre szóló nyári legelő és az általa bejelentett és megítélt erdei kihágásnak $\frac{1}{3}$ -ad része.

Az állás rögtön elfoglalható.

Felszerelt folyamodványok alulírott erdőhivatalhoz 2 hét alatt nyújtandók be.

Rimabrézó (Gömör-megye), 1907. márcz. hó.

**A Rimamurány-Salgó-Tarjáni
vasmű-részvénytársaság
Erdőhivatala.**

E. 23. 1—2

Kerestetik

két nőtlen vizsgázott erdőőr.

Javadalmazás: 840 korona évi készpénzfizetés, lakás és fűtés.

Magyar és román nyelvben jártasak előnyben részesülnek.

E. 18. 3—3

Bihari erdőipar r.-t. Dobrest.

Égercsemete eladó

**gróf Nádasdy Tamás erdőészeténél
Nádasdladányban, Fejérmegye**

Magonc 8—12 % magas ezre . . .	5	Kor.
» » » » százezer . . .	400	»
2 éves iskolázott 30—40 % ezre . . .	10	»
» » » » tízezer . . .	85	»
3 éves » 45—70 » ezer . . .	20	»

helyben, Fejér-Zichyfalva állomásra szállítva.

E. 15. 4—4

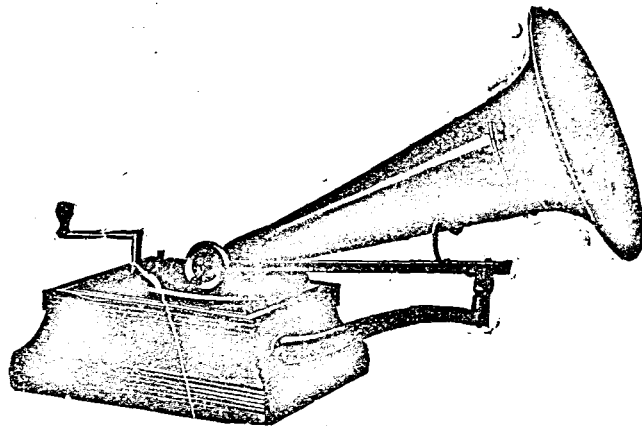
A vadász-vizsla.

Gyakorlati útmutató a vizsla nevelés-, tanítás-, használat- és gyógykezeléshez.

Második kiadás.

Ára 1 kor. 50 f. a szerzőnél: **Stark Dezső** főerdész, Drávatamási (Somogy m.)

E. 19. 3—*

Ny. 21. 2—24

Eredeti Grammophonok

angyal védjeggyel a legjobbak!

Orizkedjék az ember utánzatoktól, melyek csak kellemtelenséget okoznak.

Eredeti grammophonok 45 kor.-tól feljebb, legjobb minőségben kaphatók.

Nagy választék lemezekben, havonként új felvételek.

Egy és két oldalon bejátszott lemezek. — Régi, használt lemezek kicseréltetnek.

A Deutsche Grammophon A.-G. egyedüli képviselője Temesvár részére:

KECSKEMÉTI SÁNDOR

látszerész, villamos műszaki telep, nikkelező intézet
Temesvár-Belváros, (Agrár-palota).

Gyümölcsfa-csemetékkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok.

Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálok. — Készlet 1 éves átültetetlen és 2 éves átültetett:

több $\frac{1}{2}$ milliónál **alma** — valódi vadalma

közel $\frac{1}{2}$ millió **körte** — » vadkörte

cca. $\frac{1}{4}$ » **birs** — dugványcsemeték

100.000 drb kajszin, mandula és őszibarack. — Készletben gesztenye és gleditschiafák cerszájra.

cca. $\frac{1}{4}$ millió **Mariannaszilva** — dugványok

» $\frac{1}{4}$ » **Myrabolana** és **szilva**

» $\frac{1}{4}$ » **Meggy** és **cseresznye**

vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen

Mühle Vilmos, faiskolák,

cs. és kir. udvari szállító

Temesvár.

Árjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

Ny. 2. 8—*

SCHERTER TIVADAR

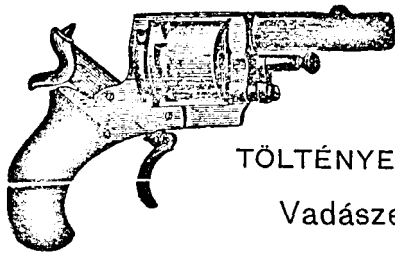
előbb PAUSENBERGER

VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,
Hunyadi- és Jenő herceg-utca sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-
fegyverekben, Forgópisztolyok, Browning-ismétlő
pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEJVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5. 8-*

KOLARITS NÁNDOR

Első délmagyarországi egyenruházati intézete
és férfiruha műterme

TEMESVÁROTT

szállít legjobb **egyenruhát**,
egyenruházati cikkeket és polgári ruhát
előnyös feltételek mellett.

Ny. 4. 8-12

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális aján-
lattal állok szolgálatra, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus,
Maclura, Quercus, telt **Crataegus, Robinia**
stbi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

Ny. 3. 8-*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-utca 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönbön felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1½%-ot adunk át a fentebb ter-
vezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekinthető számos
elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megaláztatására
hoztuk kivételbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-dívat szerint, szinte *jutányos árban* készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem
vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivételére különösen kiváló gondot és figyelmet
fordítunk.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg *árjegyzékünket* és a hivatalos megrendeléshez szükséges részlet-
fizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz
kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók.

ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságú földmívelésügyi
Minisztérium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállítói.
Az »Országos Erdészeti Egyesület« rendes tagjai.

E. G. 8-*